

kinderen en jongeren aan te bieden. Schoolvoorstellingen, familievoorstellingen, producties met kinderen, workshops of opleidingen voor kinderen en jongeren, pedagogische begeleiding... allemaal dingen die over het algemeen buiten hun verlanglijstje vallen.

Dat organisatoren vanuit deze vaststellingen aparte jeugdtheaterhuizen met een aangepaste sfeer, een eigen werkwijze en andere accenten in artistieke keuzes willen opzetten, hoeft toch geen verwondering te wekken? Marianne Van Kerkhoven vindt het blijkbaar verdacht dat, op Gent na, de initiatieven uit de hoek van organisatoren komen (Etcetera 38). Waarom? Vanuit hun intermediaire positie tussen publiek en kunstenaars zijn zij toch juist het best geplaatst om zulke jeugdtheaterhuizen uit te tekenen.

3.

Het professionele jeugdtheater in Vlaanderen heeft zich pakweg vanaf het einde van de jaren zeventig een behoorlijk eind ontwikkeld: naast het KJT werden andere gezelschappen opgericht, het aanbod en de artistieke kwaliteit steeg, het publiek en de overheidssteun eveneens. Die ontwikkeling was in niet geringe mate te danken aan het stilaan groeiende circuit van culturele centra, die de jonge groepen speelkansen boden. In het kader van hun cultuurspreidende opdracht zetten ze immers jeugdtheaterprogrammaties op, en in hun ijver bouwden een aantal onder hen potentieel een van de betere spreidingsnetten voor jeugdtheater in Europa uit. Spijtig genoeg voor het jeugdtheater en zijn publiek zijn zulke centra ongelijk over Vlaanderen verdeeld, en staan ze niet in het hart van de drie grootste steden, net daar waar een groot publiek zit.

En dit is het derde grote misverstand: de angst dat met de uitbouw van de kinderkunstcentra, die zich precies in die grote stadscentra situeren, de culturele centra het moeilijk zouden krijgen om een goed programma op te zetten. Professionele theatermakers verkiezen immers begrijpelijkerwijs om reeksen (vrije) voorstellingen te spelen voor een theaterminnend publiek, in daarop berekende zalen waar ook af en toe pers komt opdagen. En die voorwaarden zijn makkelijker te vervullen in een grote stad. Willen (internationale) jeugdtheatermakers nog wel de boer op eens ze zulke goede stallen in de steden geroken hebben? Zal het zo hard bevochten spreidingscircuit daardoor ook niet vlug zonder publiek zitten? Vooral in de buurt van Brussel en Hasselt, steden met nogal wat culturele centra in de omgeving?

Deze vrees van de culturele centra mar-

keert natuurlijk ook hun besef dat er één en ander moet veranderen in hun jeugdtheaterwerkingen. Dirk Vanhaute van Het Gevolg wees in Etcetera 38 al knelpunten aan, en in een nota met de titel 'Geen Kaas, Geen Theater' vatten de jeugdtheatermakers, gegroepeerd in Assitej, eind vorig seizoen hun problemen met het circuit van de culturele centra samen. Op de details ga ik hier niet verder in, alleen: laten we het kind niet met het badwater weggooien. Het wegvallen van dit spreidingscircuit zou een ramp zijn voor het jeugdige publiek, dat minder mobiel is dan het volwassene. Van die verantwoordelijkheid zijn alle betrokkenen hopelijk doordrongen. Bovendien zijn de geplande jeugdtheaterhuizen zelf allemaal ook producerende instellingen, die op alle vlak belang hebben bij het in stand houden van een goed spreidingscircuit.

Omgekeerd hebben ook de culturele centra belang bij het ontstaan van die jeugdtheaterhuizen: de risico's van het blind boeken van producties kunnen verminderd worden, door ze eerst uit te testen op een of twee van die grote plateaus. Theatermakers kunnen producties dan in optimale omstandigheden voor een gevarieerd publiek bijsturen, en daarna beslissen of een productie het seizoen daarna nog gespreid wordt of niet, en voor welk publiek. Ook pedagogische begeleidingsprojecten kunnen hier in goede omstandigheden ontwikkeld worden.

En dan is er nog het voorbeeld van het TJP in Straatsburg, waar een belangrijk centraal jeugdtheaterplateau in de eerste plaats een motor is voor de werkingen in de periferie van die stad. Het creëert een positief klimaat en een publiek, en het fungeert als verdeelcentrum voor producties naar 'centres d'action culturelles' in voorsteden, die het anders toch minder goed bereikt.

Weg met het enggeestig concurrentiedenken dus, samenwerken is de boodschap. En er is nog heel veel werk: een extrapolatie van publiekscijfers uit een recente studie van Koen Kwanten over de jeugdprogrammatie in culturele centra (*Kunst- en vliegwerk. Kinder- en jeugdtheater in Culturele centra*) laat vermoeden dat zowat één op drie mensen in Vlaanderen voor zijn achttien jaar minstens één keer een (professionele) voorstelling bijwoonde, meestal met de school. Mag het iets meer zijn?

4.

Telkens de zgn. 'kinderkunstcentra' ter sprake komen, springt er wel iemand op tafel met de slogan 'geen ghetto's voor kindertheater'. Zelfs Kristel De Weerdts stelde in een interview (Etcetera 40) dat ze 'niet ge-

wonnen is voor het idee van kinderkunstcentra, omdat het kindertheater gescheiden wordt van het volwassenentheater'. Dit is wel een heel triestig misverstand. Ik weet ook niet goed waar het vandaan komt. Geen van de initiatiefnemers voor die jeugdtheaterhuizen heeft immers ooit gezegd dat er OP ARTISTIEK VLAK een scheiding tussen jeugdtheater en volwassentheater tot stand moest komen. Integendeel. In de meeste van die plannen staat expliciet de wil uitgedrukt om de banden tussen kinder- en volwassentheater te versterken, en worden de daartoe aangezochte theatermakers bij naam genoemd: heus niet allemaal jeugdtheatermakers.

En niemand heeft ooit gezegd dat er in die huizen alleen maar activiteiten voor kinderen en jongeren het programma mogen komen. Daar ligt weliswaar het zwaartepunt, maar dingen over, met of door kinderen en jongeren voor volwassenen kan m.i. net zo goed. Of gewoon 'volwassenentheater' (wat een woord) voor jongeren. Juist een doorstroming realiseren van het jonge publiek en jonge artiesten naar latere theaterliefhebbers en theatermakers: dat lijkt me één van de belangrijkste opdrachten van zulke huizen. Bijvoorbeeld het moeilijke bruggetje leggen tussen twaalf en zestien jaar, de leeftijd waarop het publiek traditioneel afhaakt. En het klopt dat dat niet kan door artistieke ghetto's voor het kindertheater te creëren. Maar dat is niemand's bedoeling.

Overigens: moeten we ons met de relatief lage publiekscijfers uit de recente studie van Daan Bauwens over de kunstcentra (*Huizen van kommer en kunst. De groei en werking van de kunstcentra*) niet eens gaan afvragen of er geen gevaarlijker kloven en ghetto's te bevochten zijn? In deze optiek lijken die jeugdtheaterhuizen op lange termijn helemaal niet zo'n slecht idee.

Johan De Feyter

Johan De Feyter is directeur programmatie van het Speeltheater